Poštnina plačana v gotovini. M. Sobota, 6 februarja 1941.

Hraber je, kdor premaga leva, hraber je, kdor vlada svet, hrabrejši pa je, kdor premaga samega sebe,
(Herder)

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Celoletna naročnina: pri širitelju 28 din, na lasten naslov 36 din, v **inozemstvo** 84 din, z »Mar. listom« 110 din, za Ameriko 3 dolare.
Ček. rač. 17.974.
Najmanjši ogl. 15 D.
Izhajajo vsak četrtek.

Leto XXVIII. Uredništvo in uprava: M. Sobota, Križova 4. Štev. 6.

Naša gimnazija

Kdor je gledal naše dijake, ko so šli prejšnjo soboto iz šole, ni opazil tiste prešerne razigranosti kakor druge dneve. Drugače jim je cesta preozka in nebo prenizko, tokrat pa je bil vsak zatopljen v drobno knjižico in je razbiral uspehe oziroma neuspehe prvega polletja. Ob takih prilikah človek spozna, da dijaško življenje vendarle ni tako brezskrbno, kakor se to večkrat na prvi hip dozdeva. Tudi naš dijak se mora boriti z mnogimi težavami: enih se zaveda, drugih ne; boriti se mora s težavami splošnega značaja, a povrh tega še z domačimi.

Vsa srednja šola trpi najbolj na tem, da ni enotnega gledanja na pouk in vzgojo. Odločujoči krogi si niso ali nočejo biti povsem na jasnem, kaj je namen srednje šole, gimnazije. Prvi paragraf srednješolskega zakona govori sicer zelo lepo o nalogi srednje šole, ki naj skladno razvija sposobnosti učencev, jim daje splošno in narodno izobrazbo, utrjuje nrav in značaj, razvija smisel za red in delo, zavest o nalogah življenja itd. V resnici pa vidimo, da srednja šola te naloge ne izpolnjuje, niti je izpolnjevati ne more. Kako naj utrjuje šola v dijaku »nrav in značaj«, če ta nrav in značaj ne izvirata iz vere v Boga? Ali si še nismo na jasnem, da je vse govorenje o morali, etosu in karakteru čisto prazno in slepo, če pri tem pozabljamo na Boga? Nekateri nauki pa so večkrat v ostrem nasprotju z razodeto božjo resnico. Pogledati je treba v učne knjige, prisluhniti razlagi in komentarju! Tedaj se pač ne smemo čuditi, če je v mladih dušah vedno manj pristne in verne mladosti. Tedaj tudi vemo, zakaj srednja šola ne razvija skladno sposobnosti učencev, zakaj jim ne daje prave splošne in narodne izobrazbe, zakaj ne utrjuje nravi in značaja, zakaj ne razvija pravega smisla za red in delo in zavesti o nalogah življenja. Zato pa je zahteva po slovenski avtonomiji obenem zahteva po ozdravljenju srednje šole.

Naš dijak se mora boriti še z revščino. Žalostno je, da mora toliko nadarjenih in sposobnih fantov in deklet zakopati svoje talente zaradi revščine, medtem ko silita v šole bogat sin ali hči, ki pa nista za šolo. Toda še bolj žalosten je položaj dijaka, ki kljub svoji revščini študira. Koliko stradanja in pritrgovanja, slaba ali celo nezadostna obleka in obutev, pomanjkanje knjig — to ne more na dijaka dobro vplivati ne v telesnem ne v duševnem oziru.

Zlasti primanjkuje dobrih stanovanj za dijake. Mnogi dijaki hodijo zdoma in to včasih zelo daleč, bodisi peš ali s kolesom ali z vlakom. Taka pot ne more biti za dijaka prijetna in dobra niti ob lepem vremenu, kaj šele ob dežju, snegu in mrazu. Toda večkrat ni drugega izhoda, kakor sprejeti nase ta križev pot dan za dnem, leto za letom. V Soboti je preskrbljeno v tem oziru za okroglo 100 dijakov v Martinišču in za okroglo 25 v Dijaškem domu. Kaj pa ostali? Kateri so pri starših, za nje je možnost, da so za silo preskrbljeni, če imajo seveda take starše. Ogromna večina pa je prepuščena na milost in nemilost raznim gospodarjem in gospodinjam, ki večkrat ne gledajo in ne mislijo na drugo, kakor na to, kako bi v začetku meseca pospravili mesečno vzdrževalnino. Ne zanimajo se, kaj dela njihov dijak ali dijakinja, kako se uči, kako uspeva, kako se obnaša, s kom se druži, kako živi. Vsa čast dobrim gospodarjem in zlasti skrbnim gospodinjam! Toda zaenkrat je v Soboti takih dobrih in skrbnih dijaških mater še prav malo. Vse hvale vredno je prizadevanje soboške občine, ki pripravlja zidanje posebnega dekliškega zavoda.

Razumljivo je, da pretesni šolski prostori, kakor so v naši gimnaziji, ne samo otežkočajo, ampak v marsikaterem pogledu celo onemogočajo pravo šolsko delo in polnost uspehov. Stavba je bila zidana za meščansko šolo, ki ima 4 razrede z morebitnimi vzporednicami. Za meščansko šolo je stavba odlično odgovarjala in bi tudi še danes. Toda za 8 razredno gimnazijo s skupno 16 vzporednicami in 4 veroizpovedmi so ti prostori nezadostni, čeprav imajo nekateri učenci pouk dopoldne, drugi pa popoldne. Skrajni čas je že, da zraste na Kocljevem trgu novo gimnazijsko poslopje.

Na dijaka ne vpliva dobro verska in narodna mešanost Slovenske Krajine in zlasti Sobote. Pri nas smo namreč v svoji modrosti prišli tako daleč, da mislimo, da je najboljše tako, da vsak svoje prepričanje kolikor mogoče skriva ali če le mogoče zataji — da ne bi drugega morda žalil. Če pa je pri nas čutiti kaj verskega in narodnega, tedaj je to pogosto tako tuje, tuje krščanstvu in slovenstvu...

Večkrat tudi nagibi študiranja niso pravi. Čemu pošiljajo starši svoje otroke v šole? Ali ne zato, da bi otrokom nekoč bilo bolje, kakor je bilo staršem, da bi jedli bel kruh, da bi bili gospodje? Ali je srednja šola res preskrbovalnica za lažje in brezskrbnejše življenje? Vidimo, da v resnici to ni, niti ni potrebno. Velika socialna krivica je sicer, če mora izobraženec po tolikem trudu in študiju stradati, medtem ko se neizobraženi in nevedni kapitalist bogati. Vendar bi se morali i starši i dijaki zavedati, da študirajo ne samo zase, ampak da so s študijem sprejeli nase tudi odgovornost in požrtvovalnost za druge. Na vsak način je odgovornost in požrtvovalnost za druge mnogo večja pri izobražencih, kakor pri preprostem človeku. »Ne zase, za druge smo«, je rad rekel naš Evangelist Krek. To bo veljalo v odlični meri tudi zate, dijak!

Dijak se mora boriti še s samim seboj. V današnji mladini je premalo odločne volje za dobro stvar. Mladina je sicer rada idealna, iskrena in neizprosna. Pa je pri tem le preveč lahkomiselnosti, vihravosti, stikanja za novotarijami in premalo resnosti. Gotovo je, da časi in prilike nekoliko opravičijo eno ali drugo potezo našega dijaštva, toda pravih izobražencev naša gimnazija ne more dati, če bo dijaška mladina ostala na dosedanji površini in miselnosti. Zdrava reakcija v pravi meri in na primeren način bo dvignila ne samo dijaško raven, marveč bo prerodila in predramila vse naše ljudstvo.

Če nam je popolna državna gimnazija, ki smo jo s tem šolskim letom dobili, res punčica našega očesa, biser in zaklad, tedaj smo dolžni vsi, da zanjo in za njene tudi skrbimo. Zanjo skrbeti so dolžni ne samo ravnateljstvo, profesorski zbor, ampak tudi starši, izobraženci, denarniki in dijaki.

Ali smo res tik pred nemškim vdorom v Anglijo?

Vsi ameriški, angleški in francoski vojaški strokovnjaki so si edini v tem, da bo prišel prihod. dni odločilen nemški napad na angleško otočje. Te slutnje je še potrdil Hitlerjev govor, ki ga je imel zadnji četrtek ob priliki osme obletnice nastopa narodnega socializma v Nemčiji. Ta govor, ki je trajal eno uro in tri četrt, je bil naslovljen na nemški narod kakor tudi na ves svet. Povdarjal je zlasti, da bo kmalu sledila velika ofenziva s podmornicami, ki so nevarne angleškim ladjam. Ta ofenziva bo zavzela tak obseg, kakršnega še svet dozdaj ni videl. Namen Nemčije je, da še letos popolnoma strè angleški imperij. Dejal je, da je nemško zmagovito orožje jamstvo za zmago. Ne italijan. porazom, ne pomanjkanju življenjskih pomoralnemu zlomu nemškega naroda trebščin in vojnega materiala, niti ne se ne bodo sovražniki veselili. Tudi ameriška pomoč Angležem ne bo prinesla nikake uspešne pomoči.

Ob koncu je Hitler še ponovno povdaril, da bo v letu 1941. padla odločitev vojne. In zaključek te vojne je nemška zmaga.

Kako sodijo Angleži o nemškem vdoru

Angleški letalski strokovnjak Oliver Steward je imel v radiu govor in dejal, da nekateri ameriški opazovalci menijo, da bo Nemčija napadla s 35.000 letali. Tega Steward ne verjame. Številka se mu zdi pretirana. On še vedno vztraja pri svojem mnenju, da ima Nemčija 5 do 6000 letal prve črte, to se pravi letal, ki so takoj pripravljena za vojaške nastope. Morda ima Nemčija res 35.000 letal, toda všteta so vsa letala vseh vrst, tudi ona v rezervi in tista, ki za boj še niso pripravljena. Pri napadu na Anglijo bi Nemčija seveda vrgla v borbo ogromno število letal, ki pa po njegovem mnenju ne more doseči 35.000. Pri do sedaj največjem nemškem napadu na angleška mesta je sodelovalo skupno samo 1000 letal. Nemški letalski napad pa je poleg od vremena odvisen tudi od tega, če bodo Nemci mogli uničiti vse pomorske dovoze v Anglijo. Zato je nemški državni kancler tudi kot prvo napovedal podmorniško vojno. S svojimi podmornicami in velikimi bombnimi letali Wulf-Focke bodo poskušali potopiti vse prevoze iz Amerike v Anglijo. Če se jim to ne posreči, potem Nemci nimajo izbire, marveč morajo napasti ob prvem dnevu, ko bo lepo vreme. Doslej se Nemcem kljub vsemu, kar so že poskusili, ni posrečilo uničiti letal, ki iz Amerike prihajajo v Anglijo. Izgubljena so bila skupno samo štiri letala. Tudi iz tega je treba sklepati, da morajo Nemci napasti čimprej, kajti sicer bodo Američani navlekli preveč vojnega materiala v Anglijo. Na koncu svojega govora je Steward dejal, da vreme v februarju in v marcu ni ugodno za večje podvige v zraku in da bo šele v aprilu nastopilo bolj ugodno vreme, ki bo odprlo vrata za velike dogodke v zraku. Steward misli, da bodo Nemci pri svoji bližajoči se ofenzivi uporabljali neko novo letalo, ki bo lahko čakalo v velikanski višini. Obramba proti takšnim letalom je namreč zelo huda. Steward meni, da stoji Anglija pred dejstvom, da bo v prihodnjih dveh do treh mesecih napadena z najmanj 6000 sovražnimi letali nove vrste, ki bodo letela izredno visoko. Naloga angleške obrambe je jasna in mora biti temu primerna, obrambna in — napadalna.

PO BOJIŠČIH

AFRIŠKO BOJIŠČE

Derna je padla Angležem v roke.

Derna, mesto v afriški Libiji, oddaljeno zahodno od Tobruka 180 km, je prišlo v angleške roke. Za Angleže je to zelo velike važnosti, ker ima mesto bogate vrelce žive vode. Obenem pa imajo z zasedbo tega mesta Angleži strašno, 500 km široko puščavo za sabo. Tako so prišli Angleži do vode, ki jo jim ne bo treba več voziti čez puščavo, kajti voda je največji blagoslov za armado v puščavi. Od Derne do Benghazija je sedaj razdalja še 270 km. Ker je sedaj tam sprotoletje, je dežela polna zelenja in cvetja.

Italijanom je sedaj preostalo edino večje pristanišče v Benghaziju. Benghazi ima zelo dobro in moderno zgrajeno pristanišče, ki je služilo za izhodišče Grazianove armade proti Egiptu.

Sedaj se italijanske čete naglo umikajo proti Benghaziju, kjer se bodo Italjani in Angleži srečali v odločilni bitki. Angleško armado vodi general Wavel. Angleške čete se približujejo Benghaziju ne samo po obmorski poti, ampak kar prek puščave, kjer je pot za 100 km krajša. S tem pa imajo Angleži težavnejši del poti za sabo.

Na nasprotnem delu Afrike — v vzhodni Afriki, so že Angleži tudi prodrli 200 km globoko v Eritrejo, dočim je v Abesiniji prevzel vodstvo četnikov bivši abesinski cesar Haile Selasie sam osebno in v vsej Abesiniji vre kakor v panju.

V južnem delu so Angleži pregnali Italijane iz Kenije ter se sedaj boji vršijo že v italijanski Somaliji. Angležem gre predvsem za to, da čim prej končajo vojno v Afriki in se nato v bližnjih dneh vržejo na obrambo pred nemškim vdorom.

Kaže pa, da se maršal Graziani temeljito pripravlja za odločilno obrambo. Benghazija. Zato skušajo čim dalje časa zadržati Angleže pred Benghazijem.

ALBANSKO BOJIŠČE

Na tem bojišču se že pozna, da je prišlo kar 5 italijanskih ministrov na fronto. Boji so se zaostrili. Italijani so začeli protiofenzivo (protinapad) na zavzete postojanke. Toda kljub hudim bojem so Grki vse napade odbili oziroma zadržali in celo ujeli nekaj sto Italijanov.

Vendar bo najbrž smrtna izguba grškega predsednika vlade in glavnega poveljnika generala Metaksasa zelo vplivala na vojno razpoloženje Grkov, ki so se do sedaj, ko jih je vodil Metaksas, sijajno držali. Nastalo je namreč po njegovi smrti več strank v državi, ki so več ali manj prijazne do Italijanov. Morda bo sledil kak ločen mir med Italijo in Grčijo, ker angleško brodovje in letala ne bodo mogla v zadostni meri iti na pomoč Grkom, ker si Angleži morajo sami čuvati svoje ozemlje. Vendar se Grki ne bodo vdali kar tako.

Angleška živežna pomoč Grčiji.

Angleži niso dosedaj pomagali Grkom samo z velikimi pošiljkami vojnega orožja, ampak tudi s pošiljkami življenjskih potrebščin, oblek in zdravil. Tako so poslali Grkom, odkar so ti bili potegnjeni v vojno, 350.000 parov čevljev, 120.000 jopic, 350.000 parov nogavic, 85.000 ton kož, 80.000 ton zdravniškega orodja, 85 ambulantnih vozov, 2 miljona ton mesa in konzerv, nad 3 miljone kg riža ter še mnogo drugih stvari.

Nedelja

Delavci v goricah

Tisti čas je povedal Jezus svojim učencem to priliko: Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je šel zjutraj zgodaj najemat delavcev za svoj vinograd. Pogodil se je z delavci po denarju na dan in jih poslal v vinograd. In šel je ven okrog tretje ure in videl druge na trgu stati brez dela, Tudi tem je rekel: „Pojdite še vi v vinograd, in kar bo prav, vam bom dal.“ In so šli. Okrog šeste in devete ure je zopet šel in storil prav tako. Ko je šel okrog enajste, je našel druge, da so postavali in jim je rekel: „Kaj stojite tukaj ves dan brez dela?“ Odgovore mn: „Nihče nas ni najel.“ Reče jim: „Pojdite tudi vi v vinograd!“ Ko se je pa zvečerilo, pravi gospodar vinograda svojemu oskrbniku: „Pokliči delavce in jim daj plačilo, začenši od poslednjih do prvih!“ Pristopili so torej tisti, ki so bili prišli okoli enajste ure in dobili so vsak po denarju. In ko so prejeli so zaželi godrnjati nad hišnim gospodarjem in so rekli: „Le ti poslednji so delali eno uro, pa si jih izenačil z nami, ki smo prenašali težo dneva in vročino.“ On je pa govoril enemu izmed njih! „Prijatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi po denarju z menoj pogodil? Vzemi, kar je tvojega, in pojdi! Hočem pa tudi temu poslednjemu dati kakor tebi. Ali ne smem storiti, kar hočem? Ali je tvoje oko hudobno. ker sem jaz dober?“ Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji. Zakaj veliko je poklinih, a malo izvoljenih,

*

Zveličar nam v tej priliki podaja skrivnost nebeškega kraljestva, nekaj nepričakovanega, nekaj, kar se naravnemu človeku zdi nezaslišano. Sodba bo prinesla največja presenečenja.

Saj ta prilika tudi ne razpravlja o navadnem posestniku. Kdo pa eno uro pred končanim dnevom najema delavce in jim da celodnevno plačo? Človek ne. Bog pa ni človek. On ne plačuje dela in uspeha, temveč gorečnost in vdanost v službi.

To je za nas ljudi velika tolažba. Bog se ne zadovolji z zunanjim delovanjem človekovim, on hoče imeti njegovo srce. Bog ne gleda toliko na zunanje dejanje, marveč na človekovo notranjost. To velja tako o grehu, kakor o dobrem delu. Če si zagrešil napako, nič ne de; Bog gleda na tvojo notranjo usmiljenostno mišljenje srca (n. pr. Peter). Isto je pri dobrem delu. Bog ne gleda na to, ali si mu služil leta ali le kratek čas. Bog tudi ne gleda, če si razvijal na zemlji sijajno, od vseh priznano, ali skrito in nepoznano delavnost.

Mi ljudje seveda sodimo po videzu. Občudujemo pridigarje, misijonarje... Bog pa ima drugačno mero. V nebesih bodo velika presenečenja. Tam bo morda skromna mamica, ki ni nikdar nastopala v javnosti, daleč pred profesorjem, prelatom, političnim voditeljem.

Na drugi strani pa ni za nas nikdar prepozno služiti Bogu. Samo, da človek služi z vsem srcem. Celo, kdor bi začel služiti Bogu med zadnjimi, po dolgem izgubljenem času, utegne postati še prvi in prehiti onega, ki celo življenje služi Bogu.

Prilika današnje nedelje je božje vabilo ljudem. Katerakoli ura naj zate bo, zdaj te kliče Bog v gorice, pridi in delaj.

Nakaznice za kruh in moko

S 1. februarjem so po vsej Sloveniji uvedli krušne nakaznice. Po teh nakaznicah bo odrasla oseba dobila v trgovinah 4 kg pšenične moke na mesec ali 13.33 kg kruha, deca do 6 let 2 kg moke ali 6.66 kg kruha, deca do 14 let pa 3 kg moke ali 10 kg kruha Edino delavci težaki še dobijo dodatek 1 kg moke ali 3.33 kg kruha na mesec.

Čudno se nam le zdi, da je pšenična moka v soboškem in lendavskem srezu tako draga, kar po 12 din jo prodajajo nekateri špekulanti. Koruzno moko prodajajo 4—6 din, rženo pa 6—8 din.

Saj veljata ravno naša sreza za pokrajine v Sloveniji, kjer se pridela dovolj pšenice za prehrano prebivalstva. Ali morda tajno odvažanje silja vpliva na tako velik porast cen?

Zato je okrajno načelstvo v Soboti strogo prepovedalo izvažati pšenico in so vsi glavni prehodi strogo zastraženi in tudi na cestah so kontrole. Sicer se utegne zgoditi, da nam nekega dne zmanjkanje silje in s tem tudi kruh.

Pametna naredba bana dr. Natlačena

Ban dravske banovine dr. Natlačen je izdal naredbo o odpiranju in zapiranju po gostinskih podjetjih, ki je stopilo v veljavo od 25. januarja dalje.

Po tej odredbi smejo biti odprti gostilniški obrati takole:

1. Na območju uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestnih policij v Mariboru, Celju in Kranju, policijskega komisarijata na Jesenicah in mestnega kapetanata v Ptuju ter v krajih, kjer so **sedeži okrajnih načelstev**, in sicer kavarne do 1, restavracije in gostilne do 24, krčme in pivnice do 23. ure.

2. V vseh **ostalih mestih in trgih** smejo biti kavarne odprte do 24, restavracije in gostilne do 23, krčme in pivnice do 22. ure.

3. V **podeželskih občinah** smejo biti odprte kavarne do 23, restavracije in gostilne do 22, krčme in pivnice do 21.

Na pustni torek in Silvestrov večer smejo v krajih pod 1. in pod 2. ostati kavarne odprte do 2, drugi gostinski obrati pa do 1. ure. V vseh drugih krajih pa smejo kavarne in drugi gostinski obrati na ta dva dneva biti odprti do 1. ure.

Glede izjem in podaljškov posameznih primerov veljajo v glavnem dosedanja določila, prav tako glede iger, godbe in petja. **Na prireditvah veselic in raznih zabav je treba s točenjem alkoholnih pijač prenehati pol ure pred koncem določenega obratovalnega časa.**

Glavna sprememba je pač ta, da se je v primeri z dosedaj veljavno naredbo skrajšal obratovalni čas kavarnam za eno uro. V podeželskih občinah se je kavarnam skrajšal obratni čas za dve uri, restavracijam in gostilnam pa za eno uro. Krčme in pivnice, ki so v sedanji naredbi posebej navedene, pa imajo v sedanji naredbi še za eno uro krajši obratovalni čas, kakor gostilne. Okrepčevalnice, ki so morale biti zaprte prej ob 23, imajo svoj obratovalni čas skrajšan za dve uri.

Glede na razmere, v katerih živimo, je ta naredba nad vse umestna in jo v celoti pozdravljamo.

Brez dvoma so g. banu najbolj hvaležne naše žene za to pametno naredbo, da bodo morali biti možje prej doma. Tako morajo biti v Soboti in Lendavi gostilne zaprte že o polnoči, izven Sobote in Lendave pa ob 11. uri. **Pinteši** pa morajo biti zaprti že ob 10. uri in mnogi so celo mnenja, da nič ne bi škodovalo, če bi za pinteše in točilnice veljal isti čas zapiranja kakor za trgovine.

Še o avtobusni progi M. Sobota-Maribor

Ljudje prerešetavajo v teh dolgočasnih zimskih dnevih marsikatero zadevo. Tako se povsod menjavata kritika in odobravanje: doma, pred cerkvijo, po gostilnah in kavarnah, na vlaku in avtobusih itd. No, tokrat pa povsod, kjer sem hodil, so se menili o članku, ki je bil objavljen v »Novinah« z naslovom: »Nerodni red vožnje na progi M. Sobota—Maribor.

Kaj in kako? Povsod in vsi so odobravali težnjo člankarja, naj vozi avtobus v smeri Maribor—Sobota—Maribor tako, da bi privozil ob 7.50 v Soboto, odkoder bi se vrnil ob 12.30 ali ob 13. uri.

Utemeljevali so povsod z istimi razlogi, ki so bili objavljeni v omenjenem članku, vendar so dodali tu in tam še druge, ki jih z ozirom na obči interes Slov. goric in Slov. Krajine ter na prizadevanje neštetih interesentov podajam v naslednjem tako, kakor sem jih pač slišal.

Eni se pritožujejo, da sedaj veljavni vozni red (Maribor—Sobota—Maribor) ne upošteva kombinacije (povezanost) z voznim redom soboškega »poštnega avtobusa«, ki vozi iz Sobote v Lendavo itd., kar bi bilo pa nujno potrebno, saj se mu na druge prometne zveze ozirati itak ni potrebno. Pravijo, da bi se potniki v smeri Maribor-Sobota lahko posluževali v predlaganem primeru »poštnega avtobusa« proti Lendavi, a potniki iz lendavskega sreza (ki niso ob železnici) zopet »mariborskega«.

Zopet trdijo drugi, da bi predlagani vozni red omogočil mnogo ugodnejšo zvezo z zdraviliščem Slatina Radenci in to s te in one smeri. Konkretnih (določnejših) primerov ne bom navajal, saj je razvidno iz predlaganega novega voznega reda.

Na avtobusu samem pa sem opazil, da je nabito poln v smeri proti Soboti, dočim nazaj grede že dobiš mesto. Namreč oni, ki niso opravili svoje posle, se morajo vrniti peš.

O brzovlaku pa vem toliko povedati, da šofer ni upal jamčiti potniku, ki je šel na mariborski brzovlak, da ga sigurno dobi. Sicer pa ta zadeva ne more biti tako važna, saj vozi avtobus ob nedeljah iz Sobote v Maribor okrog 17.30. ure, a brzovlak pa vozi tudi ob praznikih, le trgovine so v Mariboru zaprte.

Istina je, da nudi današnji zadevni vozni red vendar eno ugodnost. Ta je: ako se odpelješ ob 11.15 iz Sobote, prideš okrog 13.45 v Maribor, tam opraviš manjše nujne posle ter se čez 3 ure že vrneš. No, ta ugodnost pa nebi odpadla, ako bi šel ta avtobus iz Maribora ob 19. uri, namesto 15. Saj je vseeno za vsakega potnika, ali dospe v Soboto ob 19. uri ali ob 21. uri, imel pa bi v Mariboru isto toliko časa na razpolago.

Po vsem tem in po izvršenih vseh računskih primerih ugotavljam, da bi bil za progo Maribor—Sobota in obratno najugodnejši tale vozni red:

Maribor. Odhod ob 5.30 in 18.30 ali 19. uri.

Prihod 7.45 in 15.15. Seveda, bolj natančno bi znalo to določiti podjetje samo, ki ve, o kolikem času prevozi avtobus to progo v rednih in izjemnih okolnostih.

Sobota. Odhod ob 5.30 in ob 12.30 ali 13. uri.

Prihod ob 7.45 in ob 21. ali 21.30 uri.

Ta vozni red bi zadovoljil Slov. Krajino (oba sreza!) in Slov. gorice, Maribor pa ne bi bil na škodi! Blagovolite motriti ta predlog, zlasti merodajni činitelji, kakor so gospodje predsedniki zainteresiranih občin, trgovskih in obrtniških združenj, gostilničarske zveze, tujskoprometnega društva itd., ki imajo tudi dolžnost, da se tudi v tem oziru pobrigajo za svoje občane odnosno člane.

Anonymus.

Angleške in nemške izgube v letu 1940.

Angleško ministrstvo je objavilo podatke o izgubah na morju in v zraku v l. 1940.

LETALA

Nemške izgube

2933 nemških letal z gotovostjo od angleških lovcev sestreljenih nad angleškim ozemljem.

63 nemških letal sestreljenih pri angleških poletih nad Nemčijo in od Nemčije zasedenimi ozemlji.

444 nemških, odnosno italijanskih letal sestreljenih od protiletalskega topništva nad angleškim ozemljem.

52 nemških, odnosno italijanskih letal, sestreljenih od angleških vodnih in mornariških letal nad morjem okrog Anglije.

56 letal sestreljenih v bojih na Norveškem.

954 letal sestreljenih v bojih v Franciji, Belgiji in Nizozemski.

Skupne sovražne izgube letal nad Anglijo in njenimi obalami znašajo torej 4502 z gotovostjo sestreljeni letali, poleg tega pa navajajo še 10 letal, katerih uničenje ni bilo potrjeno, ter 49 letal, ki so bila z gotovostjo pokvarjena.

Angleške izgube

847 angleških lovskih letal, sestreljenih v bojih nad Anglijo.

347 bombnih letal, sestreljenih pri poletih nad Nemčijo in zasedenim ozemljem.

28 bombnih letal, izgubljenih v bojih nad morjem okrog Anglije.

75 angleških letal, izgubljenih do 26. decembra 1940 v bojih z Italijo (pri bombardiranju italijanskih mest iz angleških oporišč in pri obrambi Malte in Gibraltarja).

55 letal, izgubljenih v bojih na Norveškem.

375 letal, izgubljenih v bojih v Franciji, Nizozemski in Belgiji.

Skupne Angleške izgube v borbah, ki so imele svoje izhodišče v Angliji, znašajo torej 1727 letal. (Letalske izgube v Afriki niso vštete.)

LADJE

Nemške izgube

2 križarki.
12 rušilcev.
1 motorna torpedovka.
1 obrežna stražna ladja.
2 pomožni spremljevalni ladji.

Števila nemških uničenih podmornic angleška admiraliteta, ki ji je število znano, noče objaviti, da ne bi nasprotniku dajala dragocenih informacij o kraju, kjer so bile potopljene nemške podmornice.

Italijanske izgube

1 križarka potopljena.
11 rušilcev potopljenih.
25 podmornic potopljenih.
3 oklopnice poškodovane v Tarantu.
2 križarki poškodovani v Tarantu.
2 pomožni vojni ladji poškodovani v Tarantu.

Angleške izgube.

1 nosilka letal.
3 križarke (vključena je že »Southampton«).
10 pomožnih križark.
33 rušilcev.
21 podmornic.

Vukov Lojze:

Naglejüvač v prekmurski metropoli

Metropola, ti mesto razcvita in kulture, kadarkoli se ustavim od dolgega potovanja po svetu, te zagledam v drugačni luči. Prav za prav nisi, toda meni se tako zdi.

Če grem po ulicah in gledam kje bi prav za prav videl kaj novega, vidim, da je še vse po starem. Tudi imena ulic, ki so jih že občinski možje uradno potrdili, še niso prišla v javnost. Tako samo čakamo, kedaj se prav za prav na naših novih in najrazličnejših ulicah zablestijo nova imena.

Hodim in premišljam koliko časa je minulo, odkar sem zadnjikrat tu, kaj se je spremenilo. Vse je kot je bilo. O pač! Velik promet je. Kola za koli škripajo in vozijo nekam zrnje. Kaj pa je, si mislim, saj niso menda sedaj mlatili, ko je vendar še zima. Pa da ne bom ugibal po nepotrebnem ustavim enega od idočih in ga vprašam, kam to vse vozijo. Skoraj se začudi mojemu vprašanju. Ko pa vidi, da sem prav za prav potnik in ne domačin, mi začne razlagati, da je neka združba „doj spoküpila, pa zdaj krej jemle zrnje“. A tak se čudim, da majo še ljudje toliko zrnja, da ga prodajajo? „Ja, naj ne zamerijo vej to nemajo vsi. Samo tisti, ki so velki kmetje, vej siromacke nemajo ne zrnja, pa nej penez“, mi pravi dalje: „Siromacke so pač siromacke, zdaj pa celo, ka je ta vojna vö vdarila. Zaslužiti se da malo, vse je drago. Kmetje, ja, tej zdaj lejko, majo zrnje, živino, vse drago odajo. Peneze majo pa si küpijo. Vse do nam pravijo, naskori na karte davali, Petrolij nam že davlejo, pa da bi ga bar dobili telko, kelko bi ga nücali. Mele tüdi nega. Jes ne vem, kak bomo mogli živeti, či de ešče dugo tak naprej šlo. Tüdi zaslužiti nindri nemreš nika. Zdaj pa živi.“

Še bi mi razlagal, če ga ne bi nek drug poklical. Tako pa je šel.

Ostal sem sam na cesti. Šel sem dalje, da bi si kaj pogledal. Zavinem po Aleksandrovoj cesti. Tu ni nič novega. Pridem do „borze“. pa si mislim, da bi dobro bilo pogledati proti gradi. Na srečo pa zagledam tam poleg velike lipe, ki me skoraj spominja lipe kralja Matjaža, spomenik Prekmurskih književnikov. Velika knjiga stoji pred menoj, res lepo delo in požrtvovalnost ljudi, toda pozabili so ta lep in krasen spomenik dostojno odkriti. Prekmurski književniki so si tak spomenik res zaslužili, toda, bi bilo prav na mestu, če bi jih počastili z čim slovesnejšim odkritjem. Tako pa tega ni prav za prav bilo.

Dolgo in dosti so že govorili o novi gimnaziji. Toda kadarkoli se vrnem in iščem med novimi zgradbami, kje bi prav za prav zagledal novo veliko poslopje, ki bi odgovarjalo gimnaziji. Pa

Po Slovenski Krajini

Za soboške siromake je darovalo okrožno sodišče z državnim tožilstvom znesek 300 din namesto venca na grob voditelja Slovecev dr. Antona Korošca.

Zahvala. Veleindustrijalec iz Sobote, g. Josip Benko, je naklonil po novem letu lepo količino masti in mesa Mladinskemu zavetišču za siromašno deco v Zeleni jami, katero vodi Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani. V imenu revnih otrok, ki bodo deležni te dobrote, se dobrotniku najlepše zahvaljujeje Matija Čontala, C. M. ravnatelj zavetišča.

Poučno predavanje o Slov. Krajini je imel prejšnji torek na prosvetnem večeru v Celju naš rojak prof. Maučec Jože. Razlagal je, kake so kulturne, gospodarske in socialne razmere pri nas. Predavanje so ponazorjevale tudi lepe skioptične slike. Zanimanje za Slovensko Krajino raste in to po prizadevanju njenih zvestih sinov.

Kaplanske premestitve. G. Ivan Camplin, bivši škofijski tajnik je nameščen za provizorja v Gor. Petrovcih. G. Ivan Sukič pa je premeščen iz Gor. Petrovcev za kaplana v Beltince. G. Pikl Adolf pa iz Beltincev v Hrastnik. Vsem trem gospodom želimo na novih mestih mnogo uspešnega dela in lepih sadov v dušnem pastirstvu.

»Prekmurska vas in njena pesem.« Tako se je glasil naslov predavanja, ki ga je imel v nedeljo 2. febr. v ljubljanskem radiu naš rojak in neumorni delavec na slovenskem književnem polju prof. Novak Vilko. V lepem jeziku je orisal nekaj tipično naših običajev, ob katerih se v pesmi razmahne duša prekmurskega človeka. Zanimivo je bilo poslušati navajanje pesmi v našem domačem narečju. Želimo si še več takih predavanj v radiu.

Osebne vesti. Zdravnik dr. Hajdinjak Jože je postavljen v Beltincih za banovinskega zdravnika. G. dr. Mirko Sesardič pa je premeščen na Faro pri Kočevju. Obema želimo na novih mestih uspešnega dela.

Beltinci. Na svečnico smo se z žalostjo vračali od sv. maše. G. kaplan Adolf Pikl, ki je bil komaj devet mesecev pri nas, se je poslovil od nas. V kratki dobi, ko je bil pri nas, je storil mnogo dobrega. Posebno mladina, ki jo je zelo vzljubil in jo v katol. društvih z veseljem vodil, žaluje za njim. Želimo, da na novem mestu v Hrastniku, kamor je premeščen, Bog spremlja njegovo delo s svojim blagoslovom, nas in naše kraje pa naj ohrani v lepem spominu!

Osebne vesti. Profesor na soboški gimnaziji g. Janko Liška je premeščen na gimnazijo v Ptuj; na njegovo mesto pa pride iz Ptuja g. Anton Šifrer.

Premestitve. Premeščena je iz Petešovcev gospodična učiteljica Ornik Angela, ki je z veliko požrtvovalnostjo delala med našo mladino in jo vzgajala v pravem katoliškem duhu. Gospodični učiteljici želimo na novem mestu pri sv. Rupertu v Slov. goricah mnogo uspeha in sreče.

Prijateljem in ljubiteljem lepih knjig sporočamo, da knjižnica Delavske zbornice, ki ima svoje prostore v stari kavarni Dobray, že redno posluje vsako **sredo od 5—7. ure** popoldne in vsako **nedeljo ter svetek od 9—11. ure** predpoldne. Nudi vam najrazličnejše leposlovne in znanstv. knjige. Knjižnica je na razpolago vsakemu brez razlike stanu ali pripadnosti. Segajte po knjigah!

Učni uspehi na soboški gimnaziji kneza Koclja. Prvo polletje je zaključeno in dijaki so prejeli spričevala eni z veseljem drugi s strahom. Nasproti drugim gimnazijam je še dober uspeh, celo boljši ko na ptujski, celjski in obeh mariborskih. Saj jih je izdelalo 64.98%, ni jih pa izdelalo 35.02%. Našo gimnazijo obiskuje namreč 715 učencev, 508 dečkov in 207 deklic. Med temi jih je izdelalo 465, ni jih pa izdelalo 250. Izključenih je bilo iz gimnazije po zakonu o srednjih šolah 9. Povdariti je treba in tudi to pripisati večjemu uspehu kot na drugih gimnazijah, da je na naši gimnaziji sorazmerno z vsemi gimnazijami v naši banovini, največ dijakov in dijakinj iz kmetskih domov. Kakor je zelo dobro utemeljeno v uvodnem članku današnje številke »Novin«, zelo ovirajo napredek v pouku pretesni prostori. Kje ste še videli, da bi bilo za 16 oddelkov le 8 učilnic na razpolago. Zato ni čudno, če so razredi tako natrpani, da je v enem razredu kar 57 učencev. Upamo, da se bo ob nastopu pomladi tudi to rešilo z graditvijo nove gimnazije.

Poučne filmske predstave za kmetovalce v lendavskem srezu. Sreski kmetijski odbor v Lendavi bo s sodelovanjem tovarne za dušik d. d. Ruše priredil **poučno filmsko predstavo** na kateri se bodo predvajali film o gojitvi krompirja in film o uporabi umetnih gnojil. Predstave se bodo vršile: V Lendavi v nedeljo, dne 9. februarja 1941. ob 11. uri dopoldne v dvorani kina »Krone« v Lendavi. — V Beltincih v nedeljo, dne 9. februarja 1941. ob 16. uri v dvorani hotela »Krone« v Beltincih. Za vse kmetovalce je vstop k tej predstavi brezplačen. Ker je ta predstava zelo poučna, vabimo vse kmetovalce, da se je udeležijo v čim večjem številu.

Kmečko nadaljevalne šole v lendavskem srezu. Letošnjo zimo se v 8 vaseh lend. sreza vršijo tečaji kmečkih nadaljevalnih šol. Kmetovalci prav pridno obiskujejo predavanja na teh tečajih. Zato upamo, da bodo imeli ti tečaji po vaseh Hotiza, Dolina, Srednja Bistrica, Gančani, Odranci, Lipa, Melinci in Ižakovci pri vseh kmetovalcih, ki jih obiskujejo, velike uspehe. Vsi pridobljeni nauki na tečajih naj se čimpreje pričnо v tej ali oni panogi kmetijstva izvajati na naših kmetijah. Slišati lep nauk še ni dovolj. Ta nauk je treba praktično preizkusiti in uporabiti na kmetiji v svoje dobro in obenem dobrobit vseh kmetovalcev, ki so željni napredka. V teh vaseh, kjer so tečaji, naj jih obiskujejo tudi še tisti kmetovalci, ki do sedaj niso imeli prilike priti v te tečaje. V vaseh pa, kjer še sploh ni bilo teh tečajev, pa bi bilo želeti, da bi kmetovalci in oblasti preskrbele, da se po možnosti v prihodnjih letih tam ti tečaji začnejo.

Tako pa ne... Zadnji čas smo videli, da so nekateri zakupniki lova priredili lov na divjačino kar vse prek kmečkih polj ob času, ko se je zmrznjena narava začela najbolj odtajati in so bile vse njive v nekakem blatnem stanju. In če je šlo čez tako polje prek sto priganjačev, ni čudno, če so bila polja vsa pregažena in setev uničena. Pa kaj zato! Saj to gre vse na račun kmeta. Pa vendar je bil poprej in pozneje za kaj takega bolj primeren čas. Pa kaj to briga zakupnika lova, saj niso njihova polja, ampak kmetska, zato pa le kar vse poprek...

Žižki. V sredo 29. januarja so spremili v Žižkih k večnemu počitku Cigan Marijo. Pokojnica je bila zelo usmiljenega srca do siromakov. Že njeni sin Matija, po njegovi smrti pa mati, sta določila za dediče svojega premoženja siromake, ker po njuni smrti ni bilo več nobenega potomca, ki bi ga morala oskrbeti. Pokojni Matija, ki je umrl pred osmimi leti, je bil pokopan na žižkovskem pokopališču. Sedaj so njegove ostanke izkopali in prenesli na pokopališče v Črensovcih, kjer je g. župnik daroval prostor, namenjen za zadnje počivališče velikih darovnikov »Doma sv. Frančiška« in siromakov, ki bodo umrli v tem domu. Pogreba sta se udeležila domači g. župnik Zadravec in kaplan Prah, župnik v p. in predsednik odbora za zidanje »Doma sv. Frančiška« g. Klekl Jožef in g. Halas Daniel, župnik v Polani. Velika množina ljudi iz črensovske fare pa še iz Odranec, Polane in Hotize je spremljala rajnico od doma — sprevod je bil dolg in lepo urejen kot telovska procesija — do žižkovskega pokopališča, kjer se je ustavil. Tu so po opravljenih molitvah dvignili tudi krsto † »Tjaša« in sprevod je krenil na črensovsko pokopališče. Pri odprtem grobu se je od obeh pokojnikov poslovil g. Klekl Jožef, župnik v p.

Zahvala. Podpisani odbor za zidanje sirotišnice »Dom sv. Frančiška« v Črensovcih se prav toplo zahvaljuje preč. gg. duhovnikom, ki so brezplačno opravili vse obrede ob priliki pogreba † Cigan Marije in † Cigan Matije. Nadalje se zahvaljuje mladini, ki se je v velikem številu udeležila pogreba, nosila pokojnega »Tjaša« in prinesla venec; rožnovenski bratovščini, cehu in tretjerednikom. Posebno se zahvaljuje vsem udeležencem pogreba, da je vladal v sprevodu tako lep red in goreče molili za duši obeh pokojnikov. — Odbor za zidanje sirotišnice Doma sv. Frančiška v Črensovcih.

Žrtev svojega poklica. Dne 3. febr. je zatisnil po daljšem bolehanju cestar na Tišini g. Ivan Novak. Pokojni je bil doma iz M. Črncev. Moral je dati življenju slovo sredi svoje moške dobe. Kdor ve, kako naporna je služba cestarja, ki mora prenašati poletno vročino in zimski mraz in biti vedno na cesti in požirati obilo praha, ki ga je na naših cestah vse polno poleti — ta razume, da je zavratna bolezen imela lahko delo. Pokopan je bil ob obilni udeležbi v sredo 5. febr. Naj mu sveti večna luč!

Na podporo naših listov so darovali: don Drago Žižek, otok Premuda 64 din; dr. Josip Kočar, Zagreb 50 din; Prekmurska gospodarska posojilnica, M. Sobota 40 din; Jezovšek Vladimir, M. Sobota 14 din; Kous Štefan, Skakovci 4 din. Vsem plemenitim darovalcem izreka odbor Tiskovnega društva iskreni: Bog plati!

Martjanci bodo dobili elektriko? Že nekaj časa poslušamo željo martjanskega prebivalstva in tudi sosednjih vasi, da bi se naj izvršila napeljava elektrike iz Sobote, ki je po zračni črti oddaljena le nekaj čez dva kilometra. Le čudno se ljudstvu zdi, da se občinska uprava tako krčevito brani vsakega takega dela. Upamo, da bo občinska uprava tudi sprevidila, da je vendar ona tu postavljena za ljudstvo ter bo podvzela vse, kar je v njeni moči, da se želja ljudstva čim prej izpolni ter dobi kmalu elektriko.

Kmetijski tečaji so na že omenjenih šolah tudi po drugih. Na novo sta se začela tečaja na šolah v Martjancih in Vučogomili. Oba tečaja sta pod vodstvom martjanskega g. upravitelja.

Občni zbor selekcijskega društva. Selekcijsko društvo v Črensovcih bo imelo v sredo dne 12. febr. svoj redni letni občni zbor ob 14. uri v »Našem domu«. Vsi živinorejci in kmetovalci vljudno vabljeni! Odbor.

Za novo sezono prinašamo
RADIO-APARATE
Minerva, Orion, Körting, Sachsenwerkf Hornyphon, Mende, Braun, Graetz, Z dvoletnim jamstvom.
Baterijski aparati so opremljeni z D elektronkami, delujejo brez akumulatorja.
Predvajanje aparatov brezobvezno! Ceniki franko.
DOLGOROČNO ODPLAČILO!
RADIO
NEMEC
MURSKA SOBOTA

ga ni. Skoraj nemiren sem radi tega, ker si vedno mislim, da bom mogel navsezadnje pogledati v „berek", če ni morda tam. Ker so se namreč svoj čas mnogi podpirali radi tega, kje naj postavijo to veliko javno poslopje. Pa so eni bili zato, da bi jo stavili na glavnem trgu, ker tam bi se pač spodobilo za njo, drugi pa so bili mišljenja, da bo tudi dovolj dober prostor za njo v „bereku". Seveda, potem bi lahko prišla še kaka „žuta baba" in si postavila na istem lepem in prostornem mestu na glavnem trgu še tri barake in tam prodajala cuker in bonbone, morda celo klobase in čevapčiče, Seve, to je bolj potrebno. No, pa na vso srečo se spomnim, da je zmagala tista manjša skupina, ki je bila za gimnazijo na glavnem trgu in da sedaj še samo ostane vprašanje, kedaj jo bodo začeli graditi. Sicer ne bo taka, kot so si jo prvotno zamislili, ampak nekoliko manjša, ker so osnovno šolo že začeli graditi na Radgonski cesti.

Sicer pa ko smo že pri osnovni šoli poglejmo si jo malo od bliže, Ne najmre to šolo, ki jo sedaj gradijo, ampak ono staro, ki je bolj podobna javni baraki, kjer se revni za nekaj časa nastanijo, kot pa javni zgradbi, kjer naj bi se mladina učila. Kadarkoli sem zašel v ta kraj vedno mi je bilo prvo delo, da sem se pozanimal po otrocih. Kako se učijo, kako doraščajo, ker sem vedno dejal, da na njih je breme bodočnosti. Kako se bodo namreč sedaj vzgojili taki pač bodo. Pa sem vedno z žalostjo ugotovil, da so še vedno barakarji in da jih prekašajo vesničarje, ki imajo lepe moderne osnovne šole. Sram me je bilo skoraj, če me je kdo v svetu vprašal po kulturnem življenju metropole, sem moral vedno lagati in mi še verjeli niso, ker so vsi namreč vedeli, da ni res, da prav za prav niti poštene osnovne šole nimajo.

Tudi bolnikov je čedalje več, o novi bolnišnici pa prav nič več ni čuti. Vse je zamrlo. Prav tako kot nekoč sirotišnica. Že so začeli kopati temelje, potem so se domislili, da prav za prav imajo stare Saparijeve hleve, ki bodo lahko služili v ta namen. In tako je bilo. Ljudje so počasi pozabili na to stvar, ker so pač imeli dovolj drugih skrbi. Tudi bolnica gre počasi v pozabo. Le tu in tam se kdo še rahlo spomni na njo. Pa to je sedaj že samo spomin.

Kulturno življenje je vedno isto. Le tu in tam se kaj spremeni. Ampak o tem se skoraj ne izplača govoriti. Društva takorekoč spijo. Od časa do časa se tu in tam katero zgane in zaigra kako lažjo igro, sicer kakih večji stvari ni. Prosvetna društva žalujejo za največjim voditeljem Slovencev in enim največjim politikov Jugoslavije, drugi pa se vesele, da ga več ni.

Nekaj novega pa je dobila ta metropola, katere glavni namen je, kakor sem zvedel tiskanje samo katoliških knjig in listov. Tudi „Novine" so priromale iz Lendave v Soboto in si nadele mladostnejšo obleko.

Stroji v novi tiskarni ropočejo od jutra do večera.

Povsod po svetu sem naletel na take ljudi, ki imajo daljše prste, kot bi sicer smeli imeti. Tudi tukaj v metropoli je mala skupina, ki je imela svoje delnice na račun drugih. Lepo se živi na račun drugih, toda, če prideš enkrat v roke pravici potem si siromak. Takih ptičkov je sicer več, ki se prevažajo z luksuznimi avtoji po kolinah in mečejo na veliko stotake, češ, kaj me briga nevola, toda to kmalu mine in potem, potem pa naj pride karkoli.

No, kaj bogve novega ni sedaj, le pust je in tu in tam se kdo poroči, sicer pa živijo ljudje ob vsakdanjih stvareh in čakajo, kaj bo čas prinesel. Saj se kaj dosti novega itak nima zgoditi. Sonce sije prav tako, kot je sijalo. Mura prestopa vsako leto bregove in poplavi vse vdolž nje. Veter piha vedno isti, pozimi mrzel severni, pomladi in poleti pa toplejši južni, sicer je pa vse po starem. Ljudje so pač ljudje, kot povsod drugod. Le malo več revščine je menda tu doma, kot pa drugod, ali pa so ti ljudje bolj navajeni na njo.

Morda bom ob kateri drugi priliki, kadar se bom spet ustavil tu, kaj več novega povedal. Toda upanja nimam, da bi bilo kaj novega.

Prosvetno polje

Fantovskim odsekom v Slov. Krajini! V fantovskem glasilu »Kres« bo vse letošnje leto izhajala prezanimiva povest »Slovenski legionar«, ki jo je spisal naš domačin. Skril se je pod ime Štefan Svobodnikov. Povest zajema snov iz osvobodilnih bojev naše Slov. Krajine ob koncu prejšnje svetovne vojne. Zato je v prvi vrsti potrebno, da ga čitajo vsi člani fantovskih odsekov, ki pa naj list, ki je tako lepo urejevan, razširijo tudi med drugimi domačini, da bodo tudi oni imeli priliko videti in spoznati kos domače zgodovine. Povest bo tudi opremljena s slikami iz domačih krajev, kar jo bo prav posebno približalo našemu ljudstvu. Veseli nas, da se bodo ob čitanju te povesti tudi vsi člani in prijatelji največje slovenske mladinske organizacije, seznanili z našo lepo ožjo domovino in njeno zgodovino.

Občni zbor prosvetnega društva v Lendavi. V nedeljo dne 9. febr. se bo vršil po večernicah občni zbor katoliškega prosvetnega društva z običajnim dnevnim redom. Vse somišljenike vabimo na občni zbor in na sodelovanje pri narodno-kulturnem delu ob meji! Z Bogom za narod! — Odbor.

Naznanilo

Vsem občinam, žandarm. postajam, združbi trgovcev, združbi obrtnikov in združbi gost. podjetij v M. Soboti.

Opozarjam naslov na odredbo kraljevske banske uprave z dne 14. jan. 1941. VIII|k št. 106|411 razglašeno v Službenem listu z dne 18. jan. 1941. št. 6|49 s katero so določeni kosmati zaslužki v trgovini na drobno za predmete, ki spadajo pod kontrolo cen na drobno za celo banovino. S to odredbo je razveljavljena odredba sreskega načelstva z dne 30. okt. 1940. št. 9551|56-40, s katero je bil določen maksimalni zaslužek pri trgovanju na drobno za mursko-soboški srez. Kosmati zaslužki, ki jih določa odredba kraljevske banske uprave, se nekoliko razlikujejo od zaslužkov, ki jih je določila odločba sreskega načelstva in sicer je kosmati zaslužek pri nekaterih predmetih nekoliko večji.

Pripominjam, da maksimalni zaslužek določen v členu 2, toč. 1. odredbe ne velja za vse vrste moke in zdroba, ker so prodajne cene pšenične moke maksimirane ter se preko maksimirane cene ne sme prodajati, za koruzno moko in zdrob pa je z odredbo kraljevske banske uprave z dne 13. jan. 1941. VIII|k št. 1882|401 Sl. 7|59-1941, določen pri prodaji na drobno maksimalni zaslužek 10 odstotkov.

Prekršek odredbe se kaznuje po čl. 9 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije.

Vse trgovce pozivam, da se pri prodaji na drobno držijo točno maksimiranih brutto zaslužkov. Vsak prekršek se bo strogo kaznoval,

Žandarm. in občinskim organom pa naročam, da budno pazijo, da se maksimalni brutto zaslužki ne bodo prekoračevali in da vsak primer prekoračenja ovadijo sreskemu načelstvu.

Sreski načelnik:
Dr. BRATINA, s. r.

NA PRODAJ JE

rodoviten vinograd in sadovnjak v Vaneči (nad 3 or.) s stanov. hišo. Poizve se v odvetniški pisarni Dr. PINTER in Dr. FLECK v M. Soboti.

Tržne cene

Cene živini in kmetijskim pridelkom v M. Soboti.

Biki I. vrste 7.50-8, II. vrste 6-7, III. vrste 5-6, krave: I. vrste 5-6, II. vrste 4.50-5, III. vrste 3-4, teleta: I. vrste 7.50 do 10, II. vrste 6-7.50, prašiči pršutarji 8-11 din za kg žive teže. Goveje meso: I. vrste prednji del 14, zadnji del 16, II. vrste prednji del 12, zadnji del 14, svinjina 15-17, slanina 26, svinjska mast 30, čisti med 30-35 din kg. — Pšenica 350, ječmen 350, rž 450, oves 350, koruza 300, fižol 600, krompir 130, seno 80-100, slama 50-70, moka: pšenična 500-900, koruzna 450, ajdova 800 din za 100 kg. — Trda drva do 190 din kub. m., jajca 1 din komad, mleko 2-2.50 din liter, surovo maslo 50-56 din kg.

Ne pozabite,

da imam v največji izbiri in stalno v zalogi

radioaparate *najboljših znamk*
šivalne stroje
pisalne stroje
kolesa in gume

še vse po nizki ceni

ŠTIVAN ERNEST
Murska Sobota

◆

Telefon štev. 39.

Morda še ne veste, da

Tiskarna sv. Družine v M. Soboti

izdeluje različne tiskovine v enobarvnem ali večbarvnem tisku, tudi po lastnih načrtih. Tiska časopise, vabila, letake, vizitke, osmrtnice, jedilne liste, rač. knjige, sploh vse, kar potrebujejo uradi, trgovci, obrtniki in zasebniki.

◆

Tiskarna je opremljena tudi s stavnim strojem »LINOTYPE«

Točna postrežba! ◆ Umerjene cene!

VSE VRSTE
KLOBUKE
KAKOR TUDI VSE OSTALE POTREBŠČINE ZA MLADOŽENCE V VELIKI IZBIRI IN PO NAJNIŽJIH CENAH PRI TT.
EBENSPANGER
MURSKA SOBOTA
Fürstova hiša

Za gostüvanje
dobite vedno vsakovrstne torte, okusno okrašene ter z primernimi napisi po najnižjih cenah samo v
SLAŠČIČARNI
Sidonija Pauko
NOVAK
M. SOBOTA, Aleksandrova c.

PREDNO SI KUPITE

kolo, radio aparat, šivalni stroj
oglejte si našo veliko zalogo
NISKE CENE
Fink Leopoldina ◆ M. Sobota

REDILO ZA SVINJE,
tisočkrat preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi ribjo moko, naglo redi Vaše svinje in jih dela odporne proti boleznim. 1 paket 8 din. 1 kg 25 din, po pošti s povzetjem 15, oz. 35 din. Dobi se v lekarni pri „ZAMORCU", Maribor, Gosposka ul. 12.

MATIJA MALEŠIČ:

Kruh

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

Osmo poglavje.

Lizika obišče Ilonko.

Ilonka poje. Lep je svet. V zeleno se je oblekel in s cvetjem okitil. Prešerno razkazuje sonce svojo lepoto in se baha z njo. In sonce se smeje bahavemu veselju in draži zeleni svet. In glej! Novi cveti klijejo, bujneje poganjajo njive, veseleje poje škrjanček, živeje čebljajo ščinkavci, veseleje poletavajo lastovice.

Ilonka poje. Če je že na Goričkem, na tej peščeni zemljici, tako lepa pomlad, kaka cvete šele v daljni deželi. Tam za hribi, tam za ravninami na postrani poljani je samoten marof; tam so jagnedi, krog in krog razkošno polje, vse zeleno; škrjančki pojo nad strnjo, prepelica petpedika v žitu. Tam v samoti misli srce na Ilonko in šteje dneve.

O, Ivan! Tega ne zveš nikoli, kako si bil zal, ko so ti gorele oči ob slovesu, ko si pravil, kako si močan in kako pridobiš s svojimi rokami premoženje, kakor ga je pridobil oče. Tudi ne zveš, kdo ni tisto noč zatisnil oči. Ne zveš, kdo je sanjal z odprtimi očmi v prečudnem, premehkem vznemirjenju o cvetoči pomladi. Še tega ne zveš, da Ilonka pravzaprav ni preveč huda nate radi slovesa, dasi tisto ni bilo prav in bi se ne smelo. Ko pa je bilo tako naglo in so ti gorele oči in si ves trepetal!...

Kito rožmarina dobiš, Ivan! Glej, kako se šopiri na oknu in kako mu prija toplo sonce. O, še lepši bo čez dneve! Najlepši vršiček ponesem s seboj in ti ga dam, Ivan! Zato ker misliš na Goričko in ker tako težko čakaš in šteješ dneve.

Ilonka poje.

Skozi zadnja vežna vrata se priplazi Lizika. Ko da se boji, da jo kdo opazi.

»Ali si vesela, Ilonka!«

Ko bi trenil umolkne Ilonkino petje. Tako čudna tesnoba ji stisne srce, kadar sreča katerega Sukičevih.

»Lep dan je, pa si pojem.«

»Pri nas ni petja. Po Ivanovem odhodu še nisem pela.«

Ilonka zardi, povesi glavo in se v zadregi vbode s šivanko v prst.

»Ne veš, kako je pri nas! Oče za vsako malenkost robanti, nič mu ni prav, karkoli in kakorkoli napravimo. Mati na tihem jokajo, pred očetom si ne upajo!«

Še niže skloni Ilonka glavo. Tako je rdeča, ko da ji je vsa kri iz srca šinila v lica.

»Pravijo, da ti je Ivan pisal.«

Ilonka ne pritrdi in ne zanika.

»Nam ne piše ničesar. Kako se mu godi?«

Ilonka čuti, da mora dvigniti glavo in pogledati Liziko. Naglo jo pogleda, pa naglo povesi pogled. Lizika jo motri tako, ko da je kriva vse njihove nesreče. In nekaj hoče izvleči iz Ilonke — to govore njene oči.

»Ali ti morda ni pisal?«

Ilonka se ne more odločiti, da bi priznala. O, ko je toliko slaje mislila na pismo, čigar vsebine nihče ne ve, razen njega in nje.

»Ilonka, zakaj mi prikrivaš? Veš, kako rada imam Ivana! Slutiš, kako radi ga imajo mati. Vsaj radi matere povej, ali je zdrav in mu ni sile?«

»Dobro se mu godi... piše!« Komaj slišno pove Ilonka in ne pogleda Lizike.

»Hvala Bogu! Težak kamen se odvali materi od srca. Pa kaj še piše?«

Ilonka molči.

»Ilonka, kaj nisva več prijateljici?«

Molk.

»Še večji prijateljici bi morale biti sedaj. Že radi Ivana, ki nama je obema drag...«

Naglo dvigne Ilonka glavo in pogleda Liziki v oči. Rdečica gori na njenih licih. »Kaj hočeš od mene?«

»Jaz... Ah, jaz pravzaprav ničesar. Ali mati, mati...« Lizika si zakrije s predpasnikom obraz in zaihti.

Ilonka odloži šivanje in vstane. Najrajši bi zbežala in pustila Liziko in njen jok in njeno izpraševanje. Neprijetno ji je in ne ve, kaj naj stori in kaj naj reče na to čudno Lizikino vedenje.

»Ničesar ti ne očitam, Ilonka. Nisi toliko kriva, kakor mislijo oče. Ivan je vihrav in trmast. Kar si vbije v glavo, mora doseči, pa da mu ves svet brani. Ali mati, mati... Ugonobi jih ta bol in ta razdor pri hiši.« Lizika si briše solze in gleda z objokanimi očmi Ilonko. »Saj te imajo naša mati tudi radi...«

»Ali so te mati poslali?«

»So! Zakaj bi tajila? Bog ve, da bi sama pa svoji volji ne prišla. Tudi bi ne prišla, da se mi mati ne smilijo.«

»Povej! Naj bo karkoli!«

»Ali sta se z Ivanom že do dobra in do kraja domenila?«

Nov val krvi plane Ilonki v glavo. Vsa zmedena stoji pred Liziko in ne ve, kaj bi rekla.

Lizika jo prime za roko. »Le povej mi, Ilonka. Pred menoj ni treba skrivati. Saj bi mi Ivan tudi povedal, da ga vprašam. Saj sem z vama!«

»Kako?... Kako... Kaj naj bi se domenila? O čem...?

»O poroki!«

Ilonka naglo potegne desnico iz Lizikinih rok in hoče zbežati v vežo.

»Saj sem dopovedovala materi, da ne more biti,« hiti Lizika z olajšanim glasom in jo ujame pri vratih. »Verjemi mi, Ilonka, da bi te privoščila in želela bratu bolj ko katero drugo! Tako dobra si in lepa! In prijateljici sva kot ni dveh takih blizu! In za Ivana si ko rojena! Srečna bi bila, bolj bi bil srečen s teboj ko s katero drugo! Le da ni one stene med vama! Ali nisi še nikdar pomislila, kaj vaju loči? Da si siromašna, bi ti oče odpustil! Drugega ti ne more. To drugo je, kar vaju loči, da ne bosta nikdar srečna. Kaj res še nisi pomislila na to?«

Ničesar ne odgovori Ilonka.

»Ivan je vihrav in nagel in ni pomislil. Premisli vsaj ti in ne sili v nesrečo obeh, sebe in njega. Ali ne bi po letu, dveh letih izbruhnilo na dan in vama zagrenilo vsega nadaljnjega življenja? Ali si bosta mogla biti iskrena, odkrita, brez sence in pridržka iz dna srca vdana, ko vaju loči taka stena?«

Ilonka molči. Ko da ne razume, pogleda Liziko.

»Premisli, Ilonka! Evangeličanka si! Katoličan je Ivan!« Liziki splahne rdečica iz lic.

»Dobro te je naučila mati!« Izmučena sede Ilonka na stol, vzame šivanje v roke in začne šivati, ko da ni Lizike v sobi.

»Ko Ivana mine trma — saj le iz trme sili vate — in se spametuje in bi morala učiti otroke kakor je v mladosti učila njegova mati njega, tvoja tebe...«

»Ali je še dolga pridiga?«

»Ilonka!« Lizika se ji približa in ji hoče položiti roko na ramo. Ilonka se s stolom odmakne. »Ne bodi huda, Ilonka! Saj nisi sama kriva! Tudi jaz ne morem za to, da sem vzgojena drugače ko ti. Ni vama sojeno!«

Lizika vidi, da se Ilonki trese roka, ki vbada s šivanko. »Ali ni bolje, da se sedaj premagaš, ko da trpiš vse življenje? Ivan bi trpel, verjemi mi, da bi trpel, poznam ga. Vrni nam Ivana! Že radi njega, če ga imaš rada!«

»Ali so še kaj naročili mati?«

»Ilonka!«

»Če so še kaj naročili, vprašam.«

Lizika vidi na bledem Ilonkinem licu, kaj se godi v njenem srcu in globoko vzdihne.

»Če niso ničesar več naročili...« Ilonki zastane beseda.

»... sem opravila in lahko grem. kajne! O, Iluška, Iluška, ko bi te ne imela rada in ko bi ne imela rada Ivana! Ko bi mu ne želela večje sreče ko sebi... Ko bi ne razjedal materinega srca črni črv in jih ugonabljal...«

Lizika si pokrije obraz s predpasnikom in zaihti silneje ko prej.

Ilonki pade šivanje iz rok.

O Ivan, zakaj so ti tako gorele oči ob slovesu, ko si pravil, kako si močan?

O Ivan, Ivan, trpiš in šteješ dneve in čakaš, čakaš...

Ilonka se ne more premagati. Zaihti z Liziko.

(V drugo naprej.)

Tiskarna sv. Družine v M. Soboti: Klekl Jožef, župn. v p. Izdaja: Katoliško tiskovno društvo v Slov. Krajini Urejuje: Matija Balažic